

Fylkesmannen i Trøndelag

Tröndelagen fylhkenålma

Vår dato:

13.12.2020

Vår ref:

2020/11963

Deres dato:

26.10.2020

Deres ref:

20SF830C

Tina E Rånes Tinglum
Nermoveien 27
7740 STEINSDALEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Pernille Stordal Rønning,

Innvilget erstatning for sau tapt til fredet rovvilt - 2020 - Tina E Rånes Tinglum - Osen

Du har søkt om erstatning for sau tapt til fredet rovvilt for beitesesongen 2020. Ditt foretak har organisasjonsnummer 915854087. Du søker om erstatning for 3 sauer og 31 lam. Disse omsøkes som tapt til gaupe og kongeørn.

Søknaden er behandlet etter naturmangfoldlovens §§ 19 og 77, jf. forskrift 30. mai 2014 nr. 677 om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt, (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2014-05-30-677>).

Vedtak

Erstatning ytes i henhold til § 8, fratrullet normaltapp, jf. § 9. Etter en totalvurdering av din søknad og momentene beskrevet under "begrunnelse", erstatter Fylkesmannen antall dyr som følger:

	Sau	Lam
Tap som skyldes gaupe	1	7
Tap som skyldes jerv	0	0
Tap som skyldes bjørn	0	0
Tap som skyldes ulv	0	0
Tap som skyldes kongeørn	0	3
Tap som skyldes uspesifisert fredet rovvilt	0	3
Sum tap som skyldes fredet rovvilt	1	13

Samlet erstatningsbeløp utbetales på bakgrunn av årlig sats for grunnverdi, som er fastsatt av Miljødirektoratet, og eventuelle tillegg (livdyrt tillegg lam, redusert fremtidig produksjon, redusert avlsframgang, økt arbeidsomfang og andre kostnader), jf. forskrift 30. mai 2014 nr. 677 §§ 11 til 13.

Erstatningsbeløpet er fordelt på de enkelte elementene slik:

Grunnverdi søyer	kr 602,00
Grunnverdi lam	kr 14 738,00
Livdyrtillegg lam	Kr 1 474,00
Redusert fremtidig produksjon	kr 1 509,00
Redusert avlsframgang	kr 1 118,00
Produksjon/avløsertilskudd sau	kr 312,00
Produksjonstillegg lam	kr 6 344,00
Økt arbeidsomfang	kr 4 051,00
Andre følgekostnader	kr 2 026,00
Sum erstatning	kr 32 174,00
- tidligere utbetalt	kr 0,00
= Til utbetaling	kr 32 174,00

Begrunnelse

Ved behandling av din søknad har Fylkesmannen lagt følgende til grunn:

- Opplysninger gitt i søknaden
- Besetningsliste, tapsliste og eventuelt andre dokumenter lagt ved søknad
- Kunnskap om rovviltforekomst i området
- Dokumentasjon av rovviltskade på sau og tamrein i området
- Opplysninger om tapte dyr i din og nærliggende besetninger
- Tapsforhold tidligere år, både tapstall og dokumenterte tap
- Hvilke tapsreducerende tiltak som er iverksatt
- Drifts- og beiteforhold i beiteområdet
- Dokumentasjon for normaltap
- Eventuelle opplysninger fra Mattilsynet

Dokumenterte rovvilttap

Det er ikke påvist tap av sau og lam til fredet rovvilt i din besetning i 2020 som skal erstattes med hjemmel i § 6.

Fylkesmannen kan erstatte dyr etter skjønn jf. § 7 eller § 8. Før erstatning etter en slik skjønnsvurdering finner sted skal det gjøres fradrag for normaltap. Du har ikke lagt ved informasjon om normaltap i din søknad, og Fylkesmannen har lagt til grunn generelle satser for normaltap for ditt beiteområde ved utregning av normaltap. Normaltapet i besetningen din og gjenværende tap, etter at dyr erstattet med hjemmel i § 6 og normaltap er trukket fra, går fram av følgende tabell:

	Sau	Lam
Antall dyr i besetningen	153	270
Antall dyr tapt totalt	4	32
Antall dyr søkt erstattet	3	31
Tap påvist tatt av fredet rovvilt, erstattes med hjemmel i § 6	0	0
Gjenværende tap etter at dyr erstattet med hjemmel i § 6 er trukket fra	4	32
Normaltapsprosent	2,00	5,00
Beregnet normaltap antall dyr	3	14
Gjenværende tap etter at normaltap og tap erstattet etter § 6 er trukket fra, som skal vurderes erstattet etter § 7 eller § 8	1	18

Justering av generelle normaltapssatser for deler av Fosen fra og med 2019

I vedtakene om erstatning sendt ut til beitebrukere på Fosen i gamle Sør-Trøndelag (Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Ørland, og deler av Indre Fosen kommune (tidligere Rissa kommune)) i 2018, ble det varslet om endret normaltapssats fra og med 2019.

For Fosen har den gamle fylkesgrensen vært en skillelinje mellom ulike generelle satser for normaltap. Det er vanskelig å se at det er noe grunnlag for å videreføre ulike verdier for normaltap mellom Fosen-kommunene i de to gamle fylkene, etter sammenslåingen av fylkene til ett Trøndelag. De geografiske og klimatiske faktorene som påvirker tapet av sau og lam i utmark antas å være relativt like for hele Fosen.

I tidligere erstatningssaker har Fylkesmannen i Sør-Trøndelag lagt til grunn 1,5 prosent for sau og 4 prosent for lam som generelle normaltapssatser for ditt beiteområde. I de tilstøtende beiteområdene har Fylkesmannen i Nord-Trøndelag lagt til grunn 2 prosent for sau og 5 prosent for lam som generelle normaltapssatser. Det har ikke vært mulig å fremskaffe lokale data som underbygger satsene som er brukt i de Fosen-kommunene som tidligere tilhørte Sør-Trøndelag fram til 2018. De generelle normaltapssatsene fra tidligere Nord-Trøndelag er beregnet på bakgrunn av tall fra organisert beitebruk.

Det pågår forskning på tapsårsaker hos lam på utmarksbeite på Fosen. Tidlige resultater fra dette prosjektet indikerer at tapet av lam til andre årsaker enn fredet rovvilt har vært betydelig over 4 prosent (NINA-rapport 1285; *Kongeørn som tapsårsak for sau og lam Tapsstudier i Rødsjø beiteområde 2014-2015*).

Fylkesmannen bruker fortrinnsvis data fra beitebrukers egen besetning/beiteområde til utregning av normaltap, forutsatt at dataene oppfyller de rammene som er lagt for beregning av normaltapssatser. Der slike data ikke fremlegges og søker ber om at gjennomsnittstall benyttes, legger Fylkesmannen i Trøndelag til grunn prosentsatsene som er satt for resten av kommunene på Fosen, altså normaltap på 2 % for sau og 5 % for lam.

Fylkesmannens vurdering av om kriteriene i § 7 a-d er oppfylt

Fylkesmannen har vurdert om kriteriene i § 7 er oppfylt. I denne sammenhengen har vi sett på Namdalseid og Osen beitelag sitt beiteområde, som ligger innenfor Osen, Namsos og Flatanger kommuner. For å kunne si at kriteriet i § 7 a om fast bestand er oppfylt, må det foreligge verifisert kunnskap om at artene reproducerer jevnlig i området. Dette er ikke tilfellet for hverken bjørn, gaupe eller jerv, da det ikke er verifisert ynglinger av disse artene i ditt beiteområde de senere årene. Kongeørn har vid utbredelse og finnes over store deler av landet. Forekomst av kongeørn alene er ikke nok til å oppfylle kriteriet i § 7 a når tapet også tilskrives andre arter. Fylkesmannen vurderer at kriteriet i § 7 a ikke er oppfylt for ditt beiteområde. Dersom ett eller flere av kriteriene i § 7 bokstav a-d ikke er oppfylt, må vurderingen av hele tapet gjøres i henhold til § 8.

Fylkesmannen finner ikke at kriteriene i § 7 a er oppfylt for ditt vedkommende. Når et eller flere kriterier i § 7 a - d ikke er oppfylt, skal sannsynliggjøringen av tapet skje i henhold til § 8, jf. § 7 annet ledd.

Fylkesmannens sannsynlighetsvurdering av tap i henhold til § 8

Du tilhører Namdalseid og Osen beitelag, som ligger innenfor Namsos, Osen og Flatanger kommuner. Du slipper dyrene på utmarksbeite i området Nordmelandsmarka. Det er i alt innrapportert 10 skader og kadaver av sau og lam til Statens naturoppsyn (SNO) fra området til Namdalseid og Osen beitelag som ligger innenfor Osen kommune i 2020. Av de innmeldte kadavrene er 3 lam påvist tatt av gaupe. 1 lam er vurdert til dødsårsak «ikke rovvilt», mens de resterende 6 individene ble konkludert som «ukjent, usikker» (der alle årsaker er mulige). Ingen av de innmeldte individene tilhører din besetning.

Det er registrert en økning i gaupebestanden i region 6 etter 2013, men bestanden har vært stabil de tre siste årene. Prognosen for bestanden i region 6 før jakt 2020 er estimert å være på 15 familiegrupper (NINA rapport 1846-2020). Det er ikke påvist sau og lam tapt til gaupe i din besetning i 2020. Det er påvist lam tatt av gaupe hos andre beitebrukere i kommunen. Med bakgrunn i påvist aktivitet i område ser vi det som sannsynlig at gaupe har forvoldt skade i beiteområdet.

For kongeørn har vi ikke like gode bestandsdata som for de øvrige artene, men det er kjent å være aktivitet av kongeørn i området. Det er ikke påvist sau og lam tatt av kongeørn i din besetning i 2020, men det er påvist lam tapt til kongeørn i andre områder i beitelaget. Det er også påvis aktivitet av kongeørn gjennom kadaverdokumentasjon på rein i tilgrensende kommune. Fylkesmannen anser kongeørn som en potensiell skadevolder i beiteområde. Det følger det av retningslinjene til erstatningsforskriften at det bør være minst én påvist skade i beiteområdet for at erstatning for tap til kongeørn kan tilkjennes. Samt at det ikke bør erstattes voksne dyr til kongeørn med mindre de er påvist drept av kongeørn.

Det er ikke påvist skader av jerv i ditt beiteområde i 2020. Tapshistorikken fra de siste sesongene er også tatt i betraktning, hvor det ikke er påvist skader etter jerv. Det er påvist aktivitet av jerv i nærliggende område før beitesesongen 2020. Fylkesmannen anser likevel jerv som en mindre sannsynlig tapsårsak enn de overnevnte rovviltartene i området, men vi kan ikke utelukke arten helt som skadevolder.

Det er ikke påvist aktivitet eller skader til bjørn og ulv i området, så vi har av den grunn ikke gått nærmere inn på informasjon om disse artene.

For å kunne gjøre en grundig vurdering av alle mulige tapsårsaker, har Fylkesmannen henvendt seg til Mattilsynet for eventuelle opplysninger som de vurderer som relevante med tanke på behandling av erstatningssøknader. Fylkesmannen har ikke mottatt noen opplysninger om ditt foretak fra Mattilsynet.

Tapsbildet er ofte sammensatt, og man må anta at tap til både fredet rovvilt og andre tapsårsaker kan gjøre seg gjeldende i en beitesesong. Kunnskapen om andre årsaker til tap av sau og lam enn fredet rovvilt i utmark undersøkes ikke og sammenstilles ikke i samme omfang som kunnskapen om rovviltsskade. Av kadavrene innrapportert til SNO i 2020 for området, ble det påvist at lam døde av andre årsaker enn fredet rovvilt. Det påvises årlig tap til både trafikk, rev, sykdom, ulykker m.m. for sau i utmark i fylket. Av ulykker er ryggvelt, særlig for voksne dyr, relativt vanlig. Fallulykker og drukning er andre forhold som kan medføre tap.

I henhold til erstatning som ytes etter § 8 skal det vises til en sannsynlighetsovervekt for at tapet skyldes rovvilt. I din besetning er det ikke påvist sau og lam tapt til fredet rovvilt i løpet av beitesesongen 2020. Dokumentasjon av tapsårsak er en vesentlig del av dagens erstatningsordning. Fravær av dokumentasjon etter § 6 svekker grunnlaget for å kunne sannsynliggjøre tap og erstatning

til fredet rovvilt, og erstatningsmyndigheten vil måtte praktisere skjønnsrommet strengere. Tapshistorikken i området tillegges også vekt. Med det foreliggende kunnskapsgrunnlaget er oppgaven krevende. Det er en rekke faktorer som kan medføre tap av sau i inn- og utmark. På grunn av kjent forekomst av rovvilt i området, er det mulig å erstatte deler av ditt tap til fredet rovvilt.

Fylkesmannens vurdering av vilkårene i § 4 for å motta full erstatning

Fylkesmannen anser at du har oppfylt vilkårene i § 4 a–e for å få full erstatning.

Fylkesmannens konklusjon

Etter en vurdering av de momenter som er nevnt ovenfor, mener Fylkesmannen det er tilstrekkelig sannsynliggjort at deler av tap over normaltap i din besetning kan tilskrives fredet rovvilt i 2020.

Klageadgang

Du kan påklage vedtaket til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Den eventuelle klagen skal sendes til Fylkesmannen. Du kan ikke klage på satsene som er fastsatt av Miljødirektoratet og som ligger til grunn for behandlingen. Forvaltningsloven § 27b gjelder for vedtaket.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Pernille Stordal Rønning
rådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Osen kommune Rådhusveien 13 7740 STEINSDALEN